

Státní rigorózní zkouška – vedlejší zkouška z filozofie

Tematické okruhy k rigorózní zkoušce pro historické programy:

1. Statika, časovost, věčnost

- antické koncepce statiky a věčnosti (Eleaté, Platón, Aristotelés atd.)
- časovost a věčnost ve středověku (aeternitas, creatio atd.)

2. Cyklické a lineární pojetí dějin

- základní principy a odlišnosti obou pojetí
- vybrané koncepce cyklického a lineárního pojetí dějin (Hérakleitos, stoicismus, Nietzsche; role v monoteistických systémech, osvícenské teorie atd.)

3. Koncepce filozofie dějin

- vznik filozofie dějin jako samostatné disciplíny
- významné koncepce filozofie dějin (Vico, Hegel, Comte atd.)

4. Kritika historického rozumu

- metodologická východiska ustavení historického rozumu
- předchůdci kritiky historického rozumu a koncepce Wilhelma Diltheye

5. Problematika vědecké metodologie a hermeneutika

- klasifikace věd s důrazem na metodologická specifika společenských věd
- principy hermeneutiky, ustanovení filozofické hermeneutiky

6. Teorie konce dějin

- základní teze teorie konce dějin
- vybrané koncepce konce dějin (Fukuyama, posthistorie, konec subjektu atd.)

Odborná literatura:

ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha: Portál 2004.

CONDORCET, M.- J. A.: *Náčrt historického obrazu pokroků lidského ducha*. Praha 1968.

Filozofie dějin: Problémy a perspektivy. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita v Brně 2004.

GADAMER, Hans-Georg: *Problém dějinného vědomí*. Praha 1994.

GRONDIN, J.: *Úvod do hermeneutiky*. Praha 1997.

HEGEL, G. W. F.: *Filozofie dějin*. Pelhřimov 2004.

HOLZBACHOVÁ, Ivana: *Filozofie dějin: problémy a perspektivy*. Vyd. první. Brno: Masarykova univerzita 2004.

NIETZSCHE, F.: *My nebojácní* (V. kniha Radostné vědy). Praha: Aurora 2001, str. 185–235.

PATOČKA, Jan: *Kacířské eseje o filozofii dějin*. Praha 1991.

POPPER, K. *Bída historicismu*. Praha: I.S.E. 1994.

TOYNBEE, A.: *Studium dějin*. Praha 1995.

VICO, G. B.: *Základy nové vědy o společné přirozenosti národů*. Praha 1991.

Tematické okruhy k rigorózní zkoušce pro filologické programy:

1. Problém jazyka

- základní okruhy filozofického tázání se po povaze jazyka
- vybrané historické koncepce (antika; středověk; novověk)

2. Sémantika

- otázky smyslu a významu
- vybrané koncepce uchopení problému (Frege, Russell, Church atd.)

3. Logika

- základní logická problematika (pojmy, soudy, úsudky)
- stručný přehled dějin logiky (Aristotelés, stoikové, scholastika, novověk)

4. Hermeneutika

- vysvětlení hermeneutických principů
- vybrané hermeneutické koncepce (Órigenés, Tomáš Akvinský, Dilthey, Gadamer atp.)

5. Analytická filozofie

- témata analytické filozofie
- přehled vybraných škol a myslitelů (Vídeňský kruh, Wittgenstein atd.)

6. Postanalytická filozofie a obrat k jazyku

- důvody obratu k přirozenému jazyku a vybrané koncepce (Moore, Austin atd.)
- základní tematika postanalytické filozofie (Quine, Putnam, Rorty atd.)

Odborná literatura:

ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha: Portál 2004.

AUSTIN, J. L.: *Jak udělat něco slovy*. Praha: Filosofía 2000.

BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu: Základy sémiologie*. Praha: Československý spisovatel 1967.

ECO, U.: *Meze interpretace*. Praha: Karolinum 2004.

GRONDIN, J.: *Úvod do hermeneutiky*. Praha 1997.

PEREGRIN, J.: *Logika ve filozofii, filozofie v logice (Historický úvod do analytické filozofie)*. Praha: Herrmann a synové 1992.

RICOEUR, P.: *Teória interpretácie. Diskurz a prebytok významu*. Bratislava: Archa 1995.

RORTY, R.: *Nahodilost, ironie a solidarita*. Praha 1996.

SAUSSURE, F.: *Kurz obecné lingvistiky*. Praha: Academia 1996.

SOUSEDÍK, P.: *Logika pro studenty humanitních oborů*. Praha: Vyšehrad 2001.

WITTGENSTEIN, L.: *Filozofická zkoumání*. Praha: Filosofía 1998.

Za zrkadlom moderny – Antológia modernej filozofie. Bratislava: Archa, 1991.